

Complexnummer: 515010

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

St. Laurentius

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

37998, 515011, 515012

Woonplaats

Voorschoten

Gemeente

Voorschoten

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Leidseweg 102, 2251 LG te Voorschoten

Complexomschrijving

Inleiding

Rooms-katholieke kerkcomplex bestaande uit de neo-gotische St. Laurentius KERK (1) (mon.nr. 37998) met aangebouwde PASTORIE (2), genaamd 'Herdershoeve' en het aangrenzende TOEGANGSHEK(3) van de begraafplaats. De kerk is 1866-1868 gebouwd naar ontwerp van de architect Th. Asseler (1823-1879), een leerling van Th. Molkenboer. Op het terrein achter de huidige kerk stond van de reeds in 866 genoemde Laurentiusparochie een schuilkerk, die in 1871 is gesloopt. De begraafplaats is op 5 augustus 1820 ingewijd. De aannemer van de huidige kerk was W. Thielens uit Utrecht. Blijkens een door pastoor A.J. Bongaerts geplaatste stichtingssteen in de toren bij de entree is de eerste steen gelegd op 20 maart 1866. Op 17 augustus 1868 is de kerk ingezegend door Mgr. G.P. Wilmer. Bij de laatste algehele restauratie in 1995- 1996 is het gepolychromeerde neo-gotische interieur gedeeltelijk weer hersteld.

Tevens is een monumentaal met rijk houtsnijwerk versierd neo-gotisch hoofdaltaar geplaatst, afkomstig uit de gesloopte O.L. Vrouwekerk te Prinsenbeek (1864-1867, atelier Peeters-Divoort).

Kort na de voltooiing van de kerk is in 1870, eveneens naar ontwerp van Th. Asseler de pastorie gebouwd door aannemer J. Torken uit Boskoop.

N.B. Het bijbehorende bondsgebouw (1900), het eigen huis van 'St. Josephs Gezellen' (1929) en de begraafplaats (1820) maken deel uit van het kerkelijke complex, maar zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het kerkcomplex ligt ten noordoosten, even buiten dorpscentrum, aan de zuidoostzijde van de Leidseweg, waarvan het wordt afgesloten door een laag gemetseld muurtje met ezelsrug. De hoofdfacade van de kerk ligt aan de Leidseweg, waarbij het koorgedeelte naar het zuidoosten is georiënteerd. De pastorie ligt verder naar achteren geroid en is ter hoogte van het dwarsschip, via een tussenlid verbonden met de noordoostgevel van de kerk. Het ligt aan een (opnieuw) bestraat rechthoekig plein, dat eveneens begrensd wordt door een laag gemetseld muurtje met ezelsrug. Het toegangshek naar de begraafplaats is tegen de zuidwestgevel van het kerschip geplaatst en geeft via een pad langs de kerk toegang tot de achter het koor gelegen begraafplaats.

Waardering

Het kerkelijke complex St. Laurentius is van algemeen cultuurhistorisch belang als representatief voorbeeld uit de hausse in katholieke neo-gotische kerkbouw na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853.

Het complex is van algemeen architectuurhistorisch belang als voorbeeld van een in rijk neo-gotische bouwstijl uitgevoerde kerk en een in eclectische stijl gebouwde pastorie uit het derde kwart van de 19de eeuw, kenmerkend voor het oeuvre van de architect Th. Asseler en een belangrijke stroming vertegenwoordigend in de ontwikkeling van de Rooms Katholieke bouwkunst. De complexonderdelen zijn vrij gaaf in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering, zowel uit- als inwendig.

Het kerkelijke complex is zeer beeldbepalend gesitueerd aan de Leidseweg, even buiten het centrum van Voorschoten. Het bezit door de vrije ligging en door de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang van de complexonderdelen hoge ensemblewaarde.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 37998

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 september 1976
Kadaster deel/nr 82907/173

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Voorschoten Voorschoten Zuid-Holland

Locatienaam Locatieomschrijving
Voorschoten

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Voorschoten A 3090

Omschrijving**

St.Laurentius, 1866-1868, Th.Asseler. Neogotische pseudobasiliek met toren, bestaande uit twee vierkante en een korte achtkantige geleding met wimbergjes en spits. Gelede pijlers, kapitelen van stuc en gestucadoord-houten kruisribgewelven. Boven de scheibogen nissen met tracteringen in klassiekgotische stijl. Houten zangertribune met orgel in mengvormen tussen rijpe en late gotiek. Goed voorbeeld van door Molkenboer beïnvloede stucadoorsgotiek.

Tweeklaviers orgel van M. Maarschalkerweerd, gebouwd omstreeks 1890, met gebruikmaking van pijpwerk uit het voormalige orgel van J.J. Mitterreither, bouwjaar ca. 1770.

OMSCHRIJVTNG ALTAAR, dat in 1995/'96 in deze kerk werd geplaatst en afkomstig is uit de gesloopte parochiekerk OLV Tenhemelopneming te Prinsenbeek.

HOOFDALTAAR, hoogte ca. 1350 cm, breedte. ca. 600 cm. : eikenhout . mel gepolychromeerde beelden: Atelier Peeters - Divoort, Turnhout; 1864.

Neogotisch hoofdaltaar. bestaande uit een vrijstaande altaar-tombe met onderbouw, tabernakel en expositietroon, waarachter, over de breedte van drie zijden van de koorsluiting, een achterwand bij wijze van retabel, die tot in de gewelfnok reikt. Het geheel is uitgevoerd in donker eikenhout, afgezet met gouden biezen en voorzien van gepolychromeerde beelden. Beide hoofddelen zijn in de beschrijving gesplitst in altaar en retabel.

Altaar. Op een onderbouw van drie treden de rechthoekige altaartombe, waarop de tabernakelkast en de expositietroon met draaibare carroussel en met zadeldak, bekroond door een hoge pinakel met boomstamkruis, waartegen vier ontreforten. Aan weerszijden van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

expositietroon een dubbele trapsgewijze predella. Onderbouw, altaartombe en predella worden geflankeerd door twee achzijdige pedestallen, elk in twee etages, waarop de beelden van Aaron en Melchizedek.

Retabel. Achter het altaar de driezijdige retabelwand, bestaande uit twee reusachtige paviljoens aan weerszijden van het midden-raam. Elk paviljoen is opgebouwd uit drie rijk gelede torens, waarvan de middelste breder en hoger is. De zijtorens van elk paviljoen bestaan uit vijf op elkaar geplaatste segmenten: de middentorens van elk paviljoen uit acht segmenten. In de onderste helft van het retabel zijn beide paviljoens met elkaar verbonden door panelen met gotische blindtraceringen en vormen zo een gesloten achterwand. Hierboven, tussen beide paviljoens en aan weerszijden van het venster, overhoeks geplaatste verticale balken, die in de gewelfnok uitlopen in een vooruitstekend ajour baldakijn.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 515011

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 februari 2001
Kadaster deel/nr 82988/132

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Voorschoten Voorschoten Zuid-Holland

Locatienaam Locatieomschrijving
Voorschoten

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Voorschoten A 3090

Omschrijving**

Inleiding

PASTORIE van het rooms-katholieke kerkcomplex St. Laurentiuskerk. De pastorie (2)is kort na de voltooiing van de kerk in 1870 naar Eclectisch ontwerp van de architect Th. Asseler gebouwd door aannemer J. Torken uit Boskoop. Het gebouw vervangt de pastorie bij de voormalige schuilkerk, welke in 1871 werden gesloopt. In de jaren '20 (na 1924) is de roedenverdeling van de vensters deels vereenvoudigd en zijn de bovenlichten voorzien van glas-in-lood, zoals die ook voorkomt in de schuifdeuren van de kamer-en-suite.

Wat bijzonder opvalt in het interieur zijn de zware stucplafond in Neo-Barokke en Neo-Gotische trant op de begane grond. Een inwendige verbouwing uit de jaren '70, die vooral betrekking heeft op de eerste verdieping en de keuken, maakt deze onderdelen voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Omschrijving

Gedeeltelijk onderkelderde pastorie, bestaande uit twee bouwlagen, heeft een symmetrisch opgezette rechthoekige bouwmassa onder een afgeplat zadeldak, gedekt met geglazuurde platte Friese pannen en schoorstenen aan de beide zijden. De gevels zijn opgetrokken uit grauwe baksteen in fijn gevoegde kruisverband en hebben segmentbogen boven deuren en vensters. Plint en stoeptreden zijn van hardsteen. De voor- en achtergevel zijn vijf venstereenheden breed. De voorgevel (noord- west) is een lijstgevel, voorzien van pilasters op de gevelhoeken en aan weerszijden van de middenrisaliet, die op de begane grond geblokt zijn. Geel siermetelselwerk komt voor in de bloktandlijst aan de bovenzijde van de spaarvelden en het verdiepte kruismotief op de lisenen ertussen. De hoeklisenen en middenrisaliet hebben tussen de begane grond en de verdieping gepleisterde cordonlijsten. De decoratie van het omgecorniste hoofdgestel bestaat per venstereenheid uit een cirkelmotief. De entree deur in de middenrisaliet is een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 08 august 2024

paneeldeur, voorzien van een getralied spieraam, met boven de op consoles rustende luifel een getoogd bovenlicht, voorzien van V-vormige roedenverdeling. De vensters zijn overwegend schuiframes met tweeruits segmentbogige bovenlichten voorzien van glas-in-lood. De achtergevel heeft enkele tweeruits, dubbel openslaande ramen met tweeruits segmentboogvormige bovenlichten. De venstersdorpels op de verdieping rusten op klossen. Rechts van de voorgevel bevindt zich iets terugliggend in het tussenlid naar de kerk een tweede paneeldeur met getoogd kalf en cirkelvormige roeden in het bovenlicht. De middenrisaliet wordt geaccentueerd door een houten dakkapel, voorzien van dubbel openslaande vierruits deuren, met voluutvormige wangen en driehoekig fronton. De achtergevel (zuidoost), zij het soberder van opzet, heeft op de begane grond een vergelijkbare indeling als de voorgevel. Binnen het oorspronkelijke deurkozijn met getoogd kalf bevindt zich een vernieuwde deur. Op de verdieping zijn drie venster gelijk over de gevel verdeeld. Het éénlaags tussenlid met plat dak links heeft eveneens een entree. De linker (noordoost) zijgevel heeft op verdieping en één venster.

In het interieur zijn ondermeer vermeldenswaard de Eclectische rijk uitgevoerde stucplafonds in Neo-Gotische en Neo-Barokke trant, welke ondermeer voorkomen in de hal en de kamer-en-suite. Tochtdeur met geëst glas.

Waardering

De pastorie van St. Laurentiuskerk is van algemeen cultuurhistorisch belang als representatief voorbeeld uit de hausse in katholieke neo-gotische kerkbouw na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853.

De pastorie is van algemeen architectuurhistorisch belang vanwege de Eclectische bouwstijl uit het derde kwart van de 19de eeuw en als onderdeel van een belangrijk R.K. complex uit het oeuvre van de architect Th. Asseler, dat bovendien een belangrijke stroming vertegenwoordigt in de ontwikkeling van de Rooms-katholieke bouwkunst in Nederland. De pastorie is vrij gaaf in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering, zowel uit- als inwendig.

De pastorie is beeldbepalend gesitueerd aan de Leidseweg, even buiten het centrum van Voorschoten. Het bezit door de vrije ligging en door de onderlinge ruimtelijke en functionele samenhang met de overige complexonderdelen hoge ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 515012

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 februari 2001
Kadaster deel/nr 82988/124

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Voorschoten Voorschoten Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Voorschoten

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Voorschoten A 3090

Omschrijving**

Inleiding

TOEGANGSHEK van het rooms-katholieke kerkcomplex St. Laurentiuskerk. Het vroeg 19de-eeuwse in Ambachtelijk-traditionele bouwtrant vervaardigde hek (3) stond oorspronkelijk waarschijnlijk op een overkluizing van de sloot. Omstreeks 1870 is het op zijn huidige plek herplaatst. Het hek geeft toegang tot de begraafplaats achter de kerk.

N.B. de begraafplaats is van bescherming uitgesloten.

Omschrijving

Eenvoudig smeedijzeren dubbel openslaand hekwerk met voluutvormige bekroning en wangen.

Waardering

Het toegangshek is van algemeen belang vanwege de ensemblewaarde, als ruimtelijke en functioneel onderdeel van een beeldbepalend R.K. kerkcomplex.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Voorwerpen op pleinen en dergelijke Erfscheiding(D) Toegangshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument